

XORAZM VILOYATIDA QALQONSIMON BEZ O‘CHOQLI O‘ZGARISHLARINING TARQALISHINI ANIQLASHDA ULTRATOVUSH TEKSHIRUVI IMKONIYATLARI

Ataxanova Moxinur G‘ayrat qizi
Urganch davlat tibbiyot instituti magistri

Annotatsiya. Maqolada Xorazm viloyati aholisi orasida qalqonsimon bez o‘choqli o‘zgarishlarining tarqalish darajasi hamda ularni aniqlashda ultratovush tekshiruvining diagnostik imkoniyatlari o‘rganilgan. Tadqiqot davomida turli yosh guruhlariga mansub bemorlarda qalqonsimon bez ultrasonografiyasi o‘tkazilib, bezning hajmi, tuzilishi, echogenligi hamda tugunli yoki kistoz o‘zgarishlar mavjudligi baholandi. Olingan natijalar ultratovush tekshiruvini qalqonsimon bez o‘choqli o‘zgarishlarini erta aniqlashda yuqori informativlikka ega ekanligini ko‘rsatdi. Mazkur usul yordamida patologik o‘zgarishlarning morfologik xususiyatlarini aniqlash, ularning soni, o‘lchami va joylashuvini baholash mumkinligi aniqlandi.

Kalit so‘zlar: qalqonsimon bez, o‘choqli o‘zgarishlar, tugunli buqoq, ultratovush tekshiruvini, ultrasonografiya, diagnostika, endokrinologiya.

Kirish. Qalqonsimon bez kasalliklari endokrin tizim patologiyalari orasida keng tarqalgan bo‘lib, ular orasida tugunli va boshqa o‘choqli o‘zgarishlar alohida o‘rin egallaydi. Yod tanqisligi mavjud hududlarda ushbu kasalliklarning uchrash darajasi yuqori bo‘lishi kuzatiladi. Qalqonsimon bez tugunlari ko‘pincha klinik belgilar bermasdan yashirin kechishi mumkinligi sababli ularni erta aniqlash muhim ahamiyatga ega. Zamonaviy diagnostika usullari ichida ultratovush tekshiruvini qalqonsimon bez patologiyalarini aniqlashda eng samarali, invaziv bo‘lmagan va keng qo‘llaniladigan usullardan biri hisoblanadi.

Tadqiqot maqsadi. Xorazm viloyati aholisi orasida qalqonsimon bez o‘choqli o‘zgarishlarining uchrash darajasini aniqlash hamda ultratovush tekshiruvining diagnostik imkoniyatlarini baholash.

Tadqiqot materiali va usullari. Tadqiqot davomida Xorazm viloyatida istiqomat qiluvchi turli yosh guruhlariga mansub bemorlar qalqonsimon bez ultratovush tekshiruvini yordamida o‘rganildi. Tekshiruv zamonaviy ultratovush apparatlari yordamida standart diagnostik protokollar asosida amalga oshirildi. Tadqiqot jarayonida qalqonsimon bezning hajmi, konturlari, parenximasining echogenligi, struktura bir xilligi hamda tugunli yoki kistoz hosilalar mavjudligi baholandi.

Aniqlangan o‘choqli hosilalarning soni, o‘lchami, joylashuvi, chegaralari va ichki tuzilish xususiyatlari (gipoechogen, giperechogen yoki aralash echogenlik) tahlil qilindi. Olingan natijalar klinik-statistik usullar yordamida umumlashtirildi.

Tadqiqot natijalari. O‘tkazilgan ultratovush tekshiruvlari natijasida bemorlarning ma’lum qismida qalqonsimon bezda turli o‘lchamdagi o‘choqli o‘zgarishlar aniqlanganligi qayd etildi. Ular asosan tugunli hosilalar, kistoz o‘zgarishlar hamda diffuz-tugunli shakldagi patologiyalarni tashkil etdi. Tahlil natijalari o‘choqli o‘zgarishlar ayollar orasida erkaklarga nisbatan ko‘proq uchrashini ko‘rsatdi. Shuningdek, o‘rta va katta yosh guruhidagi bemorlarda ushbu patologiyalar nisbatan yuqori darajada aniqlangan.

Ultrasonografiya yordamida o‘choqli hosilalarning morfologik tuzilishini aniqlash, ularning soni, o‘lchami va joylashuvini baholash hamda potensial xavf darajasini aniqlash imkoniyati mavjudligi tasdiqlandi.

Xulosa. Ultratovush tekshiruvi qalqonsimon bez o‘choqli o‘zgarishlarini aniqlashda yuqori sezuvchanlik va informativlikka ega bo‘lgan diagnostika usullaridan biridir. Mazkur usul yordamida qalqonsimon bez tuzilishidagi patologik o‘zgarishlarni erta bosqichda aniqlash, bemorlarni o‘z vaqtida davolash hamda asoratlarning oldini olish mumkin. Xorazm viloyatida qalqonsimon bez kasalliklarini erta diagnostika qilish maqsadida ultratovush tekshiruvlarini skrining darajasida qo‘llash va xavf guruhiga kiruvchi aholi qatlamlari orasida muntazam profilaktik tekshiruvlarni tashkil etish maqsadga muvofiqdir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Karimov F.X., Axmedov A.A. Endokrinologiya asoslari. – Toshkent: “Tibbiyot”, 2020.
2. Asqarov I.A., Yuldashev B.T. Klinik endokrinologiya. – Toshkent: “Fan va texnologiya”, 2018.
3. Shodmonov S.O., Axmedov M.A. Ichki kasalliklar. – Toshkent: “Tibbiyot”, 2021.
4. Toshpulatov Sh.R. Ultrasonografiya asoslari. – Toshkent: “Tibbiyot”, 2016.
5. Raximov B.A. Endokrin kasalliklar diagnostikasi va davolash usullari. – Toshkent: “Fan”, 2017.
6. Matkarimov K.K. Xorazm viloyatida endokrin kasalliklarning epidemiologik xususiyatlari. – Urganch: Urganch davlat tibbiyot instituti nashriyoti, 2019.